

Isaf-befälhavare om Utmaningar, framgångar och resurser

Under ett halvår fram till slutet av november förra året var Olov Granander befälhavare för den svenska Isaf-styrkan i Mazar-e-Sharif. Perioden som Granander var befälhavare är hittills den våldsammaste i svenska Isafs historia i Afghanistan. Under 2009 nästan femdubblades antalet angrepp mot den svenska truppen och sex svenska soldater skadades allvarligt av vägbomber.

Text & bild: Börje Almqvist

– ATT DET SKULLE BLI EN VÅLDSAM tjänstgöringsperiod var ingen överraskning eftersom svenska soldater attackerades relativt många gånger redan året dessförinnan, berättar Granander som började förbereda sig för uppdraget för ett och ett halvt år sedan.

Året innan uppdraget besökte han bland annat Mazar, så han tycker att han var förberedd på att arbeta med säkerhet i ett för afghanska förhållanden relativt lugnt område där han skulle stödja de afghanska säkerhetsstyrkorna genom sampatrullering och med att förbättra säkerhetsstrukturen. Men även om det varit en jämförelsevis våldsam period för svenskarna har antalet attacker varit relativt få i jämförelse med de som riktats mot den afghanska armén, polisen och andra afghanska säkerhetsstyrkor i det svenska militära ansvarsområdet, provinserna Balkh, Samangan, Jozjan och Sar-i-Pul i norra Afghanistan.

LOKALA KONFLIKTER GRUNDPROBLEM

Orsakerna till det begränsade väpnade motståndet varierar. Den ökade våldsak-

Överste Olov Granander

tiviteten beror bland annat på att de afghanska säkerhetsstyrkorna med stöd av Isaf har börjat arbeta med att skapa närvaro ute i distrikten och agera mot dem som kallas för anti-regeringsgrupper.

– Motiv för opposition är en blandning av ekonomiska, religiösa och politiska skäl och orsakerna varierar från by till by. Vi har identifierat problemen, men det gäller att göra något åt det, menar Granander.

Detta är lättare sagt än gjort. Den pashtunska minoriteten i norra Afghanistan har efter krigsslutet i samband med den amerikanska invasionen 2001 inte fått del av makten eller någon större del av resurserna. Direkt efter kriget utsattes pashtunska lokalsamhällen för massaker och massvåldtäkter från de segrande milisernas sida. Omkring en halv miljon pashtuner från norr flydde till södra Afghanistan, men de flesta har nu återvänt

till sina hemtrakter. Ur denna grupp rekryteras flertalet talibaner i området.

– Relationerna mellan pashtunerna och andra grupper i norr är ett grundproblem, säger Granander. Den stora frågan är hur vi kan lösa det. Säkerhetsproblemen måste lösas lokalt och alla grupper måste känna att de har stöd av provins- och distriktsstyret.

FRAMGÅNGAR

Säkerhetsproblemen inom svenska Isafs ansvarsområde i norr är inte bara beväpnade oppositionsgrupper. Det är i många fall frågan om rent kriminella gäng som afghansk polis och militär för sin egen säkerhets skull tidigare ofta inte ingrep mot.

Afghansk armépostering strax öster om Kabul.

– Vi har fått positiv respons från guvernörerna i provinserna på vårt arbete, förklarar Granander. I områden där folk har problem med väpnade grupper går de nu till guvernörerna och ber om hjälp. Afghansk polis och militär vågar sig numera ut och röra sig på ett annat sätt än tidigare då de mest höll sig på sina baser och posteringar.

Svaret på frågan om hans trupp har lyckats med det de föresatte sig när de kom till Afghanistan är ett entydigt ja. Det kan låta paradoxalt med tanke på att attackerna ökat både mot de utländska soldaterna och mot den afghanska säkerhetsapparaten.

– De afghanska säkerhetsstyrkorna klarar nu själva av att leda och organisera sina operationer i norr och i nordväst. Jag tror att förutsättningarna för ett säkert norr har ökat för att vi byggde upp säkerhetsstrukturen inför valet. Det har gett effekt, säger Granander.

POLISEN BEHÖVER REFORMERAS

Isafs huvudspår är att bygga upp polisen och ett problem som Granander pekar på är att polisen inte är tränad och utbildad. En fjärdedel av poliserna slutar varje år utan att avsluta kontrakten. De har dålig lön, inga karriärmöjligheter och det finns inga direkta incitament att stanna kvar inom poliskåren. En viktig uppgift är därför att kraftigt öka träningen av polisen och utrusta dem bättre.

Någon som får fortsätta det arbetet är svenska Isaf-förbandets nya befälhavare är Christer Tistam. Han är precis nyanländ på basen vid intervjutillfället och tror att om Isaf lyckas utveckla samarbetet med de afghanska säkerhetsstyrkorna så kan våldskurvan dämpas.

– Det är afghanerna själva som måste göra arbetet. Vi kan bara hjälpa till och göra vårt bästa. Jag förväntar mig att få lära mig mer om landet i mötet med Afghanistan. Jag hoppas att vi kan bidra till en bättre framtid. Landet är värt det. □